

Jonas Sjöstedts tal, Almedalen 10 juli 2016

Det talade ordet gäller

Välkomna hit,
gotlänningar, fastlänningar, TV-tittare, världsmedborgare

Ett stort tack till alla er gotländska vänsterpartister som ordnat artistskola för barn och allsång här i parken. Idag är det almedalsveckans sista dag. Och alla ni som följer fotbolls-EM vet ju hur det är – det är dom bästa som är kvar sist.

Storföretagens lobbyister har redan åkt hem. Kvar är alla vi andra. Några har en efterlängtd semester, andra jobbar och får samhället att gå runt. De som jobbar i vården och butikerna. Busschaufförer och poliser. Och glassförsäljare!

Snart går även jag på ledighet och åker hem till mitt hus i Västerbotten. Jag ska vara med familjen, gå ned till viken och bada med ungarna, jag ska ta hand om vreden. Men det är sen. Först tänkte jag säga några ord om jämlikhet. Några ord om vad vi kan göra för att bygga ett samhälle som är till för oss alla, inte bara för de få i toppen, de som har allra mest.

I fredags besökte jag en reklambyrå här i Visby. Det är inte ofta jag besöker reklambyråer, men den här är speciell. De har infört sex timmars arbetsdag – med full lön. En av anledningarna för företaget är att det är ett bra sätt att locka kompetens till Visby.

Det finns många skillnader mellan reklambyråer och socialtjänsten i Sundsvall, men det var ändå dit mina tankar gick. Även där hade man svårt att rekrytera. Vänsterpartiet drev därför i våras igenom sex timmars arbetsdag som ett sätt att locka till sig anställda till det viktiga jobbet.

Varför funkar det så bra? För att det gör livet bättre. Man blir skärptare på jobbet och mindre trött när man kommer hem. Alla vi som är föräldrar vet hur värdefullt det är att få den där extra tiden mellan hämtning, middagslagning och nattning. Tid för att hinna träffa varandra ordentligt. Tid för att lyssna och tala. Både föräldrar och barn blir piggare och gladare. För andra innebär en kortare arbetsdag att träffa vänner, satsa på en hobby eller äntligen komma igång med träningen. Det blir ett mänskligare arbetsliv.

Jag har varit på både avancerade it-bolag och bilverkstäder med sex timmars arbetsdag. Runt om i landet visar vi att det går även i välfärden. Jag har besökt sextimmarsförsök i äldreomsorgen både i Umeå och Göteborg. Gemensamt är att det är Vänsterpartiet som drivit igenom det.

För det är ju ett sådant samhälle vi arbetar för. Bra ekonomi är viktigt – men ofta glömmer man att det främst är ett medel för att skapa bra liv. Vi skapar ett samhälle som är bra för alla. Ett där man har tid att leva och tid vara tillsammans.

Moderaterna och de andra i högern säger att det inte går. Det sa de när vi i arbetarrörelsen införde åtta timmars arbetsdag också. Precis som sina företrädare är Anna Kinberg Batra mot varje stor välfärdsreform som gör Sverige mer rättvist. Precis som då säger de att det inte är

möjligt. Men Vänsterpartiet visar att det går den här gången också. Steg för steg genomför vi vår politik. Steg för steg gör Vänsterpartiet Sverige till ett bättre land att leva i.

Väljarna har sett till att regeringen behöver Vänsterpartiet för statsbudgeten. Där har vi kunnat förverkliga delar av vår politik. De tio vänstermiljarderna till välfärden är snart på väg ut i kommuner och landsting. Det blir satsningar på skolan, vården och omsorgen. Vi har sett till att barn får gratis glasögon och mediciner, vi har höjt underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Vi har fått med oss regeringen på att stoppa vinstjakten i välfärden.

Alla ni som röstade på Vänsterpartiet, alla ni som såg till att också grannen röstade på Vänsterpartiet, alla ni har varit med och ordnat detta. Nu närmar vi oss snart nästa val. Prata med vänner och bekanta, var med och bygg en rörelse för att mer vänsterpolitik ska bli verklighet.

För ett år sen stod jag på den här scenen och föreslog ett särskilt sommarlovsstöd för att fler barn ska få riktigt bra sommarlov. Nu är sommarlovsstödet verklighet. Den här sommaren ordnas det badresor, hästridning och fotbollsläger.

För den tioåring som annars hade fått stanna hemma för att mamma jobbar eller saknar pengarna, för den tioåringen betyder det mycket när det ordnas en gratis badresa. Att få komma till stranden, bada och träffa nya kompisar. Så bygger vi ett bättre samhälle.

Idag har jag presenterat ett förslag som vi kommer att driva i nästa budgetförhandling med regeringen. Vänsterpartiet vill att alla äldre från de att de fyllt 80 år ska få gratis läkemedel. En majoritet av dem är kvinnor, många med låga pensioner.

Den äldre kvinna som får ett recept utskrivet på en ny medicin hon behöver, hon ska inte först oroligt behöva kolla i plånboken. Trots dagens högkostnadsskydd är det ofta fallet idag. För alldeles för många äldre blir problem med hälsan idag också problem för ekonomin. Särskilt drabbade är förstås alla de som har låg pension.

Bland kvinnliga pensionärer är det fler än varannan som har så låg pension att de får garantipension, den lägsta garanterade nivån. Det är en stor feministisk orättvisa. Det handlar om kvinnor som hela sitt liv stigit upp tidiga morgnar och satt sig på bussen till jobbet. Kvinnor som samtidigt ofta tagit huvudansvaret för barnen och hemmet.

De har snutit näsor, läst läxor och lagat mat. De har haft viktiga arbeten som fått Sverige att fungera. Och sen när de börjar närma sig pension öppnar de det orangea kuvertet med en klump i magen. De ser att de, som hade hoppats kunna hjälpa barn och barnbarn, istället kan behöva vända sig till sina vuxna barn och be om hjälp med ekonomin.

Man har gjort rätt för sig, man har bidragit, men efter ett långt arbetsliv möts man av en pension som inte räcker till. Det är djupt ovärdigt.

Alla måste kunna få en rimlig pension den dag de slutar att jobba. Vi kan inte ha ett system som år efter år fortsätter att missgynna kvinnor och arbetare. Pensionssystemet måste göras om. Vi kräver ett nytt pensionssystem. Rättvisa och jämställdhet måste in.

Varför är det då så här orättvist? Jo, för att socialdemokraterna och miljöpartiet har en överenskommelse med de borgerliga partierna om att det är så här pensionssystemet ska se ut.

De är för detta. Det är ett typexempel på hur S och MP inte av sig själva gör Sverige rättvist. De vill på område efter område slå sig ihop med Anna Kinberg Batra och de andra i högern.

Men varför ska Moderaterna ha vetorätt över arbetarkvinnornas pensioner? Vi kan alla se resultatet. Kvinnor och arbetare som efter ett långt arbetsliv får en usel pension och tvingas spara in på det allra nödvändigaste.

Det är regeringen och de borgerliga partierna som gjort upp om ett orättvist pensionssystem. Men budgeten däremot kan vi i Vänsterpartiet påverka. Så för att få rättvisa och jämställdhet har vi den vägen sett till att skatten sänks mest för pensionärerna med lägst pensioner. Vi tar bort avgifterna för att besöka vårdcentralen för de äldre, vi har höjt bostadstillägget.

Senast jag var på en vårdcentral satt det en gul postit-lapp vid luckan som påminnelse till personalen. Där stod det: "Glöm inte att besöket är gratis för dem över 85 år". Från och med nästa år ska varenda vårdcentral i hela landet ha det på samma sätt. Då blir man stolt som vänsterpartist. Och längre fram, när jag går på Apoteket, då vill jag att det ska sitta en lapp där också: "Glöm inte, gratis medicin för den som är över 80."

När regeringen samarbetar med högern blir det dåliga pensioner som drabbar kvinnor och arbetare. När regeringen samarbetar med Vänsterpartiet blir det trygghet, feminism och ett samhälle som finns till för alla, inte bara för de som har mest.

Idag driver vi igenom vänsterreform efter vänsterreform. Och det mina vänner behövs det många av. Alldeles för mycket av den orättvisa politiken från alliansens regeringsår finns kvar. Klyftorna är fortfarande alldeles för stora. Här måste vi vara tydliga. Anledningen är att regeringen bromsar.

Häromveckan fick Stefan Löfven frågan varför han inte vill göra något åt de orättvisa skatterna som är kvar från högerregeringen. Han svarade då att "lagt kort ligger". Ja, han sa faktiskt så. Låter man lagt kort ligga i skattepolitiken så gynnar spelets regler de som har det allra bäst.

Vi har ett skattesystem som är riggat för de rika. Skattesmitare, bland dem moderata ledamöter i skatteutskottet, slipper straff bara de gör självrättelse. Det strävsamma småföretaget betalar ofta mer bolagsskatt mätt i kronor än både Volvo och SKF. Invånarna i förorter och bruksorter betalar för rut-avdrag och de stora ränteavdragen som främst går till höginkomsttagare i rika moderatkommuner.

Socialdemokraterna har gjort mycket bra för Sverige, men idag är det tydligt att det inte är från dem som idéerna för jämlikhet kommer. Det fanns en tid då man kunde lita på att de drev på för rättvisa och steg för steg byggde Sverige jämlikare.

Men någonting har hänt. Ta frågan om att införa en förmögenhetsskatt för de allra rikaste. Regeringen talar gärna om jämlikhet, till exempel i talen här i Almedalen, men när det kommer till kritan så har de hittills sagt nej när vi har velat ha en skatt på de största förmögenheterna. Det enda som hindrar oss från att införa en förmögenhetsskatt och satsa pengarna på trygghet och välfärd, det enda som hindrar oss från det är att regeringen inte vill.

Socialdemokraterna är som ett gammalt ånglokomotiv. De har tjänat väl och under många år dragit Sverige mot rättvisa och jämlikhet. Men tiderna förändras. Idag är det inte

ånglokomotiv som man ska hoppas på om man vill framåt. Och Miljöpartiet, de är väl de som står där bak och skyfflar kol.

Det finns väljare som är nöjda med saker som de är, då är Socialdemokraterna ett gott alternativ. Men om man vill mer, om man tycker att det finns för stora orättvisor för att man ska kunna vara nöjd, om man vill se förändring. Då är det Vänsterpartiet som gäller.

Det är dags att sluta hoppas på att Socialdemokraterna ska bli något som de inte längre är. Idag är det Vänsterpartiet som gör Sverige rättvist. Vi är de som står upp mot högerns attacker och som bygger ett samhälle som verkligen är till för alla.

Tidigare i veckan presenterade vi en ny och mer utvecklad modell för förmögenhetsskatt. Den kommer Vänsterpartiet att driva i de kommande budgetförhandlingarna. Vi har en färdig modell och om bara regeringen går med på det så får vi igenom det i riksdagen.

Nu måste regeringen komma loss och släppa sitt motstånd mot att låta de rikaste vara med och betala. Det duger inte med något "lagt kort ligger". Det är dags att skapa ett rättvist skattesystem. Det är dags att satsa på pensionärerna, på barnfamiljerna, på de unga som behöver ett jobb och någonstans att bo. Mina vänner, det behövs en politik som på allvar tar tag i ojämlikheten.

Tidigare i år hade jag oturen att bryta foten. En kall onsdagsmorgon i februari när jag skyndade till jobbet halkade jag utanför tunnelbanan. Det blev operation och jag fick ligga några dagar på sjukhus. När jag vilade upp mig där tänkte jag på hur mycket vi behöver varandra. Hur tacksam jag är för att när jag plötsligt inte kan gå och behöver operera foten, då får jag hjälp.

En bruten fot läker, idag kan jag gå igen. Men har man större otur händer sådant som gör att inget blir sig likt igen. Man blir långvarigt sjuk eller förlorar sitt arbete. Plötsligt är det tufft att få det att gå ihop. När man är i en svår situation, hur lättad blir man då inte när någon säger: "du, vi hjälps åt, vi löser det här. Idag är det jag som hjälper dig, imorgon är det kanske du som hjälper mig." Det goda samhället är ett sådant samhälle. Ett samhälle som säger: "Vi löser det. Du är inte ensam, vi är i det här tillsammans."

Viljan att hjälpas åt, det håller samman ett samhälle. Det är den viljan som gjorde att främmande människor på plats där utanför tunnelbanan inte bara skyndade förbi när jag halkade. De stannade till och ordnade så att jag fick hjälp.

Viljan att hjälpas åt ligger också bakom allt det som utmärker välfärdssamhället. Att vi tillsammans har byggt upp sjukhus och vårdcentraler, att vi har äldreomsorg och a-kassa och föräldrapenning. Vi gör det för varandra och vi gör det för oss själva. För vi vet att vi alla vinner på att samarbeta och att inte låta någon av oss lämnas efter.

Men viljan att hjälpas åt, den urholkas av ojämlikhet. När ett samhälle blir mer ojämnt ökar avståndet mellan människor och förmågan att se sig själv i andra tunnans ut. Viljan att betala skatt och bidra till det gemensamma minskar. De som är på toppen av det ojämlika samhället vill komma ännu lite högre upp. Deras värderingar sprider sig, värderingarna om att satsa på sig själv istället för att samarbeta. Man bygger argument och ideologier för att försvara det bestående.

I ojämlika samhällen uppstår föreställningen att de som har de sämre ställt har det så eftersom de förtjänar det. Det sprids en bild att de som bor i slitna bostadsområden eller har dåligt betalda jobb, de och deras barn passar nog till ha det just så eftersom de hör till en särskild sort.

Idag blir det ofta rasistiska idéer som växer fram – att de som gör de slitiga lågbetalda jobben passar för det eftersom pratar på ett visst sätt eller har bakgrund i ett annat land. I andra tider är det andra fördomar som kommer fram. Gemensamt är att människor hålls på sin plats.

Steg för steg blir det till vardag att somliga har det sämre än andra, steg för steg framstår det som naturligt. Det öppnar för ännu större försämringar utan att omgivningen protesterar. Några få allra längst upp tjänar på ojämlikheten, men för de flesta av oss försämrar den tillvaron på så många sätt.

Därför är vi så många som vill något annat. De rikaste brukar vara bra på att överskatta sig – för oss andra är det tydligt att de mest är underbeskattade.

I jämlika samhällen ökar tilliten mellan människor, folkhälsan är bättre och kriminaliteten lägre. Vanliga människor får större makt över sitt eget liv. Det blir ett mänskligare samhälle att leva i. Därför är vi så många som vill ha jämlikhet och rättvisa. Lagerarbetarna som snackar ihop sig och bildar en fackklubb där det förut saknades en. Grannarna i bostadsområdet som går samman när hyresvärden kräver orimliga hyreshöjningar. De äldre kvinnorna som inte tyst tänker acceptera sina låga pensioner utan istället kräver något bättre.

Det finns så många som ser att det blir ett mänskligare samhälle att leva i när vi hjälps åt. De unga tjejerna som startar en facebookgrupp för att stötta varandra och bekämpa sexism och sexuella övergrepp. Alla de som hjälper till när människor på flykt söker skydd här. Högstadieklassen från Halmstad som bestämmer sig för att samla in namn mot försäljningen av Vattenfalls kol och åka till Stockholm för att protestera. Trettonåringar som vet vad klimatet kräver, trettonåringar som är klokare än regeringen.

Mina vänner, överallt ser vi handlingar av medmänsklighet. Små steg – steg som tillsammans växer till något större. Röster som mjukt men bestämt ökar i styrka. Steg för steg driver de tillbaka orättvisornas, fördomarnas och splittringens politik. Det är röster som vi organiserar och för fram. Tillsammans ställer vi kravet på ett samhälle som inte bara är till för de rikaste, utan ett samhälle som är till för oss alla.